

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számíttatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Főszerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. Török Mór.

Felelős szerkesztő: Dr. Gyikos Mihály.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiadó hivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Szervezkedjünk.

Szervezkedjünk. Egyesüljünk. Tömörüljünk.

Még elejét vehetjük a vésznak. Még fel lehet tartóztatni a rombolást.

Nemzeti létünk forog kockán.

Az a kérdés: magyarok akarunk-e maradni, vagy kegydíjas esőselék.

A nemzeti becsületért kell most a magyarnak helyt állania.

Vagy e becsületet választjuk, vagy örök idők szégyenére becsutelenek leszünk.

Mert őseink törvényeikben becsuteleneknek nyilvánították azokat, kik a magyar alkotmány ellen bármiképp is vétkezzenek.

Tehát vagy, vagy! De nem!

Aki magyar e hazában, annak nincs mit választania.

Galád, bitang ellenség az, aki még most is habozik, tétovázik. Árulója nemzeti szent ügyünknek és a belpoklosnál is utálatosabb legyen előttünk, aki az utolsó pillanatban is léha közönnyel szemléli a nemzet küzdelmét.

Már nem csak az alkotmányunkat irigyelték meg a zsarnokság kibérelt lakásai, nyelvüinktől, nem-

zeti jellegüinktől is meg akarnának már fosztani, mert ami csak a magyarrá emlékeztet, az mind nyög, teher, kinos akadály nemtelen céljaiknak.

S ezt mind Isten kegyelméből akarják ők megtenni. Azt hiszik, hogy a milliók, az Isten képmására alkotott öntudatos lények hisznek a csaló lakájhadnak, kik talpnyalásukért osztózkodni szeretnek a prédán.

Eszközeikben Isten nevében sohasem válogattak. A leggyalázatosabb cselekedet is szent volt előttük, ha csak alkalmasnak látszott céljuk előmozdítása érdekében.

Avagy lehet-e annál gyalázatosabb valami, mint amit most is művelnek ők a nemzettel.

Hogy évszázados legfőbb jogainkat semmibe sem veszik, hogy törvényeinken és jogszokásainkon keresztül-kasul gázolnak, ezt még valamiképp talán meg is tudnók nekik bocsátani. Reményünk és bizalmunk van hozzá, hogy a jog és igazság, még ha sziklákat hengeritenek is reá, előbb utóbb csak kinő, mert jogot kiirtani nem lehet. Ámde ők már nem csak pisz-

kos és sáros lábbal rugdossák jogainkat, nem csak nyílt erőszakkal sanyargatják nyelvünket, nemzeti jellegünket, már legszentebb érzelmeinket is meg akarnák, meg szeretnék fertőztetni. Magyar ember a haza fogalmánál szentebbet nem ismer. Most ők azt szeretnék, azt akarnák, hogy magyar ember ne ismerjen hazát. Mert ha nincs hazánk, minek volna nekünk alkotmány, szabadság és más egyéb, nekik oly gyűlölt intézmény.

Igenis, ezért bujtogatják most ellenünk a hazátlanok csürhét.

Nevelik, mesterséges eszközökkel szaporítják a hazát tagadók számát, hogy velük konkolyt hintsenek közibünk. Hátha elkorhad a nemzet sok millióból álló tömege.

Ezt tétlenül nem nézhetjük.

Sorakoznunk kell. Tömör sorokban egyesülnünk.

Ne férhessen közibünk a konkoly.

Mindenünket elvehetik, de hazánkat oda nem adjuk, azt ugyan tőlünk el nem veszik soha.

Addig él csak a magyar, amíg hazát ismer. Mi pedig élni akarunk és élni is fogunk.

TÁRCZA.

Meghalt a nyár.

Csak menjetek, csak menjetek
Meghajszolt báránnyellegok;
Hószin csipkétek fodrai
Itt nem tudnak szétomlani.
A szél itt tarlót bujva jár
Meghalt a nyár.

Mezőnek, rétnak zöldje vesz,
A nyár halotti leple ez!
Csak sir az ég De nem segít,
Földön szétfolyó könyeit
Zápor módra hullajtsa bár
Meghalt a nyár.

Tóth Dezső.

Regény.

Találkozott egy sápadt arcú
Kékényszemű kis barna lány,
És egy szegény kopott poéta
Egy szép tavaszi délután

De elrepült a nyár, az ősz is,
A lányka más asszonya lett
És fényes márvány palotában
Vidáman tölti a telet.

Ki tudja sejt-e az édes,
Hogy egy valaki odaát;
Szegényes kis padlás szobában
Megirta már hattyu-dalát?

S kórágynon fekvé átlótt szívvel
Most fagy ajkára a mosoly
S hogy egy szegény bús öreg asszony:
Könyes szemekkel, átkozódva
Hülő fiára ráomol?!

Szarka László.

Még egyszer.

Egy néhány hirtelen, erőszakos rázkodás után nagy zökkenéssel állott meg a vonat. Az utazótársak legnagyobb része kirepült a hálóból, egy alvó utas legurult a pamlagról. Ijedten ugrált fel mindenki: Zűrzavaros hangok hallatszottak kívülről.

— A podgyászos koci tengelyagya átmelegedett elrepedt, a koci kisiklott most ott fekszik a domboldalon. Szerenese, hogy nem valamivel odébb történt. Legurult volna az egész vonat.

— Mikor mehetünk majd tovább?

— Isten tudja! A medgyesi állomás közel van, a kalauzt már beküldtük, hogy sürgönyözzön. De a míg a segítővonat megérkezik, belétehet vagy öt-hat óra.

— Öt-hat óra — szörnyűköttek az utasok. Hiszen ez alatt megfagyhatunk.

Téli idő volt, hóval fedve az egész tájék. Már be is sötétedett volna, csak a a fehér hó fénye terjesztett szét egy kevés szürkéséget. A közeli falu ablakából kivilágított egy-egy pislogó mécs. Az a kevés ember, a ki a vonaton volt összeverődött

egy kis csoportba. Csupa férfi Valamivel messzebb két nő vitatkozott némi élénkséggel. Az egyik aztán hirtelen oda fordult a vonatvezetőhöz.

— Hogy hívják ezt a falut?

— Medgyesnek.

Meglepetten nézett fel az asszony. Ugy látszik a név ismerős volt előtte.

— Van valami vendéglőféle benne?

— Dehogy kérem, csak egy kis kocsmá. Az is a legrosszabb fajtaból.

A pályatest mellett futó országútról vidám csilingelés halatszott. Nyomban utána feltűnt a szánkó.

— Hohó Pista, megállj, földült a vonat.

Egy ember ugrott ki a szánból és gyorsan felment a töltésre. Hamarosan megtudakolta, hogy mi történt. Még javában beszélgetett a fűtővel, vonatvezetővel, mikor az egyik nő, az idősebbik megszólította:

— Bocsánat, hogy alkalmatlankodom, de ugylátszik kegyed idevaló. Nem tudná megmondani, vajjon itt e mellett a Medgyes mellett van-e a Hauserék kastélya?

— A Hauserék kastélya? Igenis, ott van. Miért kérdi nagysád?

— Azért, mert Hauser Feri jó barátunk. Ott tán majd kapunk szállást az éjjelre. A vonatban utóvégre még sem lehet maradnunk.

— Semmi esetre, nagyságos asszonyom. Örülök, hogy éppen erre jártam. Én Hauser Ede vagyok, Feri bátyja.

Október hatodika.

Ötvenhat esztendővel ezelőtt, október hatodikán szenvedett a mi tizenhárom tábornokunk vértanui halált a hazáért. Boldog nemzet, a melynek ilyen vértanui vannak; tizenhárom csillaga az neki, a melyek nem az éj, hanem a szívek sötétségébe beleárasztják fényes ragyogásukat, hogy megtanítsanak úgy élni, miként ők meghaltak a hazáért . . .

Tekintsünk csak fel a csillagos égre, jó sokáig, a míg csak el nem önti lelkünket ragyogásával, s mire ismét kinyitjuk, úgy találjuk, hogy azóta nagyobbak és tündöklésebbek lettek a csillagok. Onnan van az, mert a milyen fényesek, úgy vonzák is magukhoz szívünket . . . éppen úgy az a mi tizenhárom csillagunk is odafenn a magas menyországon, földi dicsőségből csillagokká váltak, vértanui halál sugárkoszorújuk, — oh az a nap, a melyen égbe szálltak — úgy volt, mintha csak a nap szakadt volna az égről. Köny nem esordulhatott a szemből, annyira meg volt dermedve minden érzés minden élő szívben, csak az ádáz kétségbeesés üvöltött a végzetlen pusztaságon, a miért a halál megfedkezett róla! És azok az idők, a mik reá következtek! Éjjel-nappal üldözött a tizenhárom csillag földi halálának gondolatát! Mindig és mindenütt csak őket látta a nemzet; rabigába verték: nem is vette észre; kifosztották mindenéből: nem törődött vele, szeme, szíve, lelke erre az egy napra volt szögezve, október hatodikára, az egész nemzet ott állott a vesztőhelyen; ott volt, mikor Pesten Batthyány Lajos, a magyar lovagiasság és becsületesség mintaképe, az újépület mögötti fatéren: félig halva kihurezoltatott börtönéből és az öldöklő puskák elé állították. Az egész nemzet szeme látta, miként egyenesedett fel félistenné a halállal szemben; miként képződött dicsősorúvá homloka körül a hazaszeretet, mikor szívére tette kezét és ihletett lélekkel kiáltá: „Ide löjjetek, vadászok!” és mikor eldördültek a gyilkos fegyverek és a hazaszeretet szent áldozata a földre roskadt. S Aradon is ott volt a

nemzet a tizenhárom tábornokban, a kik oly magasra emelték a magyar vitézség és dicsőség zászlaját, hogy az egész világ látta és bámulta, velük együtt szenvedte meg e nemzet a halált, ott feküdt kiterítve, életlenül, a vértas hóhérok undok lábakkal tapostak rajta, rabló módon osztokodtak kincsein, egyetlen ujj nem emelkedett fel ellenük, így tartott ez sok, hosszú évet magába foglaló egyetlen éjen át szakadatlanul; akkor a Gondviselés ujsa megérinté a dermedt testet, megnyiták szemei, tekintete az égre esett, s ime, a haza csillagai fényesebbek és számosabbak lettek azóta, a legyilkolt hazafiak, a vértanú tábornokok mind onnan felülről mosolyogtak le reá; nem haltak meg, hogyan is halhatna meg az, a ki a hazának él! Csak megdicsőültek, hogy örök dicsőséget szerezzenek nemzetüknek.

A ki a csillagok beszédét érti, az nem fog félni, ha összecsapkodnak a felhők. A csillagok a fellegek közül mosolyognak reánk: magyar nemzet! október hatodikának szent napja biztat, hogy minden halálból van feltámadás! Nem vész el az a nemzet, a melynek ilyen fiai vannak.

A haza és a szociáldemokraták.

Daczára annak, hogy jelenleg nagyon is a főltszenen vannak s szinte úgy látszik, mintha ők tartanák kezükben az ország gyepöljét: mégis gyermekkorát éli nálunk a szociáldemokrácia. Igaz, hogy ez a gyermek hatalmasan fejlődik s máról holnapra férfité serdülhet. Mindazonáltal a jelen pillanatban még nem érte el az érettség fokát s mint a kiforratlan legényember, egyre-másra tulzásokba esik s brutális ellentétben kerülve unos-untalan olyan eszmékkel és eszményekkel, melyeket Magyarország ezeréves története megszentelt. Ezek a súlyos ballépések, a kiforratlanságnak és éretlenségnek ezen ríktó cselekedetei azonban ne rémítsék el még egyelőre a burzsoáziát, amely ellen a szociálisták oly vehemensen harcolnak.

Nem eszik meg olyan forrón a levest, mint a hogyan készül, nincs a folyamnak olyan áradása, amelyet apadás ne váltana fel. A mi szociálistáink is ki fognak forni, meg fognak érní s aztán békésen beillesz-

kednek majd a „korhadó társadalmi osztály s rend kereteibe”, mert egyelőre egyebet nem tehetnek.

A mi szociáldemokráciánk tisztára külföldi, illetve német példa után indul s a német szociáldemokrata párthoz hasonlóan, a miénk is „fogja még olesőbban is adni”, hogy e póriás, de találó kifejezéssel éljünk.

A szociáldemokraták tudvalevően az erfurti program alapján állanak, amelynek homlokterében a termelési eszközök köztulajdonná tétele áll. Ez egyetlen pont egyuttal a legsarkalatosabb szociáldemokrata követelés is, amely a jelenlegi társadalmi és közjogi rend keretén meg nem valósítható. Az erfurti program többi pontja, mint például a néphadsereg, az ingyen orvos és tanítás, a vallás magánügy, a munkásbiztosítás, a címek és rangok eltörlése, az általános titkos választási jog stb. többé kevésbé megvalósítható ez „osztályrend” keretén belül is, sőt számos polgári radikális párt van Európában, még Magyarországon is, melyek e program egyik másik pontjéért harcolnak.

Marx, a történelmi materializmus híres mestere a szociáldemokrata program megvalósítását csak a munkások nemzetközi szövetsége és az országhatárok leomlása útján tartotta lehetségesnek s vezényszava: „világ munkásai egyesüljétek” visszhangra lel valóban a világ összes munkásainak szívében. Azonban nem ez a fontos, hanem az, hogy a nemzetköziség nines benne a szociáldemokrácia programjában, hanem benne van a taktikájában. S az oka annak, hogy agitációjuk, harcmodoruk egészen elüt a polgári pártok harcmodorától, a szociálista agitációnak az a meggyőződése, hogy a munkásban meg kell bolygatni, lehetőleg kiirtani a hazaszeretetet, akkor lesz csak jó szociálista. Daczára annak, hogy semmi olyan nines az erfurti programban, amely ártalmára lenne a hazának, a mi szociálistáink úgy nevelnek maguknak tömeget, hogy azt a haza ellen izgatják. Ezzel tesznek éles különbséget a proletár- és polgárpártok között, ez az az örvény, amely a kettőt elválasztja.

De ez az örvény áthidalható. Bebizonyított tény, hogy mennél hatalmasabb lett valamely szociálistapárti, mennél nagyobb számmal kerültek be képviselői a parlamentekbe, annál többet engedtek elveik merevségéből, taktikájuk szilajságából. Ugy Német-, mint Franciaországban hatalmas eltéréseket látunk már az elvek hangoztatása és a gyakorlati élet között. Hova tűnt

— Ez valóban szerencse. Bizonyosan ismeri a nevüket. Török Istvánné vagyok, ez meg a leányom Vanda.

— Ah, rendkívül örülök. Hogyne ismerném kegyeteket. Merre van a podgyászuk?

Berakták a táskákat a szánkóba. Hauser kiült a kocsis mellé, csak elfértek valahogy. A kastélyban Hauserné, a fiatal asszony gondoskodott a váratlan vendégeiről.

Hat órakor az ebédnél találkoztak, mindnyájan.

— Hát Feri nines itt?

— Nem, ő künn lakik a megyeri pusztán, csak néha jön át.

Pár pillanat múlva zaj hallatszott a csarnok felől.

— Nézz ki Péter, mi az?

Az inas visszajött.

— A Feri ur érkezett meg.

A leány mintha elsápadt volna. Az inas után rögtön belépett a fiatal uraság, de mikor annak a tekintete reá esett, már vérvörös volt Vanda arca.

Csodálkozás, üdvözlés, magyarázatok. Hamar felraktak még egy terítéket és a fiatal ember leült. Alig evett egy falatot. Hauserné megkérdezte:

— Mi az Feri, mért nem eszel?

— Köszönöm, nem vagyok éhes.

Pedig a csarnokban azt mondta az inasoknak, „siessetek, megeszem az egész konyhát.”

Ebéd után a hölgyek bementek a szalónba, az urak a szomszédos dohányzószobába. Hauser Feri nagy lépésekkel járt fel s alá, két keze a zsebében. A szivarja minduntalan elaludt. Végre is letette. Odament a bátyjához, belévetette magát egy karosszékebe, vele szemben. Egy kis ideig hallgatott, aztán megszólalt.

— Öreg.

— Nos?

— Ez az.

— Kicsoda?

— Vagy úgy, még tán nem mondtam el?

— Mit?

— Várj egy kicsit . . . Semmit.

— Mégis.

— Nem bánom, elmondom. Tanácsot kell adnod. Ugyis te vagy az egyetlen, aki önzetlen tanácsot adhat, figyelj. Nines több egy esztendőnél, hogy Török Vandát ismerem. Nem vagyok már gyermek, egykönnyen nem esem elragadtatásba, de az bizonyos, hogy már első látásra beléreztem. Mikor ez megvilágosodott előttem — elég hamar történt — nem is volt semmi kifogásom ellene. A családod ismertem: állás, vagyon, minden megfelelt. Elhatároztam, hogy igyekezni fogok elnyerni a kezét.

Egy ideig jól ment minden. Nagyon szépen megbarátkoztunk. Azt merem állítani, hogy kitétettem minden alkalommal. Nem csak nekem tűnt ez fel. A barátaim

is csak úgy hívtak „a Vanda lovagja.” Jól van, kitétettem, de másokról sem mondtam le. Kaczerkodott mindenivel. Csodálnám, ha téged békén hagyott volna. Ugy-e megpróbálta?

Az idősebbik csak a fejével bölintott, hogy „nem”.

— Nem? Csodálom. Menjünk tovább. Magad megítélheted, hogy szép. Természetesen mások is bolondultak utána. Én voltam ugyan a kegyenez, de a többit is úgy tudta kezelni, hogy azok sem vesztették el a reményüket. Nem részletezem tovább az eljárást, végeredmény: nagyon kaczer. Én meg féltékeny vagyok. Egyszer el is ragadt a féltékenységem. Szemére hánytam a kaczerőségét. Nagyon megharagudott.

— Mi joga van önnek engem kérdőre vonni?

— Most még nines jogom, de ha maga is úgy akarja, ninesokára lesz.

— Ugyan?

— Igen! Vanda. Tudja jól, hogy szeretem. Az az egyetlen kívánságom, hogy feleségemé teszem. Mit felel?

Egy darabig nem szólt, csak nézett a pattogó tűzbe. Ismételt a kérdést. „Sajnálom . . . Igazán . . . az a meggyőződésem . . . higgye el . . . nem vagyunk egymáshoz való. Maga féltékeny, szenvedélyes, én meg kaczer vagyok. Egyikünk sem fog engedni, szerencsétlenek leszünk mind a ketten. Nem lesznek a fele-

a német szociálisták radikálizmusa abban a pillanatban, mikor a birodalomgyűlés küszöbét átlépték? Bizony kint felejtették. Észszerűségi szempontnak hódolónak s mint parlamenti férfiak abból az elvből indulnak ki, hogy minél hatalmasabb és gazdagabb Németország, annál jobb sora van a német munkásnak. S míg az erfurti program az átkok átkát szórja a militarizmusra: Bebel, Vollmark és a többi urak megszavazzák a katonai célokra szükséges milliókat, illetve nem gördítenek akadályt annak megszavazása elé.

Hát így lesz ez nálunk Magyarországon is. A vad, gyakran utálatos agitáció a haza ellen meg fog szünni akkor, amikor a szociálisták is valakik lesznek s nem lesz szükségük arra, hogy a maguk érdekében a felforgatást prédikálják. Belátják, hogy felforgatni könnyű, de alkotni nehéz s ők mint szociálisták is csak úgy boldogulhatnak, ha hazájuk minél nagyobb és erősebb lesz.

A népies művészetről.

Tekintve, hogy a művészet az emberrel született természeti hajlam, nem kezdetjük meg eléggé korán annak foglalkoztatását, hogy helyes irányba tereljük, s ne engedjük elaszni, mert tudjuk a természet-tudományból, hogy minden szerv, mely nem használati, gyakorlása híjján elszűnyül. Arra a meglepő felfedezésre jutunk itt, hogy már a gyermekben szerfelett ki van fejlődve a művészet iránti hajlam. A gyermek játéka sem egyéb, mint bizonyos neme a művészet gyakorlásának, mely mellett fantáziájának jut a legélénkebb működési tér. Állíthatjuk, hogy a gyermeki játék minden művészet tulajdonképpeni eredete. A művészi önámítás a játék lényeges eleme. A legesekélyebb tárgy elég a művészeti érzék felkeltéséhez.

Amellett a gyermek mindig egy személyben művész, előadó és közönség. Nemcsak hogy élvezi a maga művészi alkotását, mely jóllehet nem egyéb egy darab összekötött rongynál, hanem meg is teremti művét; azok a játékok legkedvesebbek neki, melyek keretébe dramatikai mozgás illeszthető, melyek valamely eseményt jelképeznek. A gyermek képzelőtehetsége annyira élénk, hogy a használt tárgynak a képzelőtől való eltérése legkevésbé sem zavarja. Sőt mondhatni, hogy minél kevésbé hasonlít a valódi tárgy a képzelthez, annál nagyobb a gyermek öröme, mert éppen

képzelőtehetségének foglalkoztatása szerez neki élvezetet, esztétikai kellemetességet. Megfigyelhető, hogy az egyszerű játékszerek, amikhez sokat hozzá kell képzelni a gyermeknek, hogy illúziója teljes legyen, sokkal inkább vonzza, mint a technikailag tökéletes játékszerek, mely nem nyújt fantáziájának működési lehetőséget. Am ily játékok eltűntek az érzéklük a gyermeknél, aki mindennek előtt szellemi képességét akarja foglalkoztatni. Az ilyen játékszerek nem produktív, hanem fantázia, művészet nélküli kultúra készítményei, s a gyermek, aki azokat oly gyorsan, amint csak lehetséges, természetes alkatrészeire bontja széjjel, csak megszabadítja magát attól a balga gyánkodástól, melylyel fantáziáját bilincsbe verik és büntetés helyett dicséretet érdemelne.

Anyák, kik ifjú nemzedékek művészi nevelését elő akarják mozdítani, kimélik meg gyermekeiket az olyan játékszerektől, melyek a fantáziának nem adnak tápot. Vegyenek egyszerű játékszereket; ez tovább marad használatban és állandóbb örömet szerez, mint azok a realiztikus utánzások, melyeket csakhamar sutba dob a gyermek, mert megunja. A gyermek természetből adományozott hajlama következtében nem magukat a tárgyakat, hanem a tárgyak jelképeit kívánja. Amazok közből előtte, mert birtoklásuk megöli a fantázia munkáját. Ezek azonban kedvesek neki, mert szellemi munkát követelnek tőle, hogy valódiakká egészíthesse ki őket. S csak a saját foglalkoztatásában, ebben a művészi fantázia-tevékenységben találja fel élvezetét.

Mi az oka, hogy a szegénység konyháiból annyi neves művész került ki, hogy épp az egyszerű vagy nyomoruságos életmód közt felneveltek sokkal élénkebb, elfogulatlanabb érzéket tanusítanak a művészet iránt, mint gazdag szülők fiai és leányai, kiktől nem tagadtak meg soha semmiféle kívánságot és kik blazirtan és unottan élnek világukat? Csak a gyermekszobába kell tekinteni és megfigyelni, hol nyújtatik a fiatal fantáziának kedvezőbb működési tér. Bátran el lehet mondani, hogy e tekintetben a szegénység gyermekei sokkal előnyösebb helyzetben vannak, mint a gazdagoké. A materiális szükség kényszeríti a szegény embert, hogy gyermekének egyszerű, igénytelen játékszert adjon. S e mellett jól járnak a gyermekek; meg van nekik az a megbecsülhetetlen szerencsésük, hogy fiatalságukat nem rontották el haszontalan lim-lommal való babrálással,

olyan játékszerrel, mely a gyermekeknek oly kedves és kellemes munkáját helyettük elvégzi. Nem hiába származik a legtöbb művész szegényes vagy legalább kevésbé jómódu családból.

Egy peches társaság.

Léva, 1905. október 1.

Ugyszólván naponként halljuk a panaszt, hogy a magyar ipar mennyi nehézséggel küzd. A kifejtett verseny, a drága munkaerő, a piacszerezés nehézségei, a sokszor drága tőke, az általános politikai viszonyok megannyi akadályai a magyar ipar fejlődésének. De ezek jobbára csak általános természetű bajok, amelyekkel majdnem minden iparvállalatnak meg kell birkóznia. Vannak ezeken kívül oly speciális természetű bajok is, amelyek okait magában a vállalatban, annak vezetésében kell sokszor keresni s amelyek nem ritkán magának a vállalatnak létezését teszik kétségessé.

Vármegyénk területén is van egy ilyen számtalan nehézséggel küzdő iparvállalat. Sok nehézséggel kellett eddig is megküzdenie, de a nehézségek java részét nem az általános gazdasági viszonyok okozták, hanem inkább a tudáshiány, egyesek megbízhatatlansága, a visszaélések egész sora. Mind oly bajok, amelyek a vállalat vezetésében burjánzottak fel.

A könnyelműségnek micsoda óriási mértéke kell ahhoz, ha egy szerény tőkével rendelkező iparvállalat alaptőkéjének 25 százalékát soha nem jövedelmező vasuti törzsrészvényekre adja ki? Vagy micsoda felületességet és szakavatatlanságot árul el az olyan könyvvitel, amely lehetővé teszi, hogy jövedelem helyett az alaptőke nagy részét osztják ki? Kinek a terhére irandó, ha egy ipari részvénytársaság — megengetjük, hogy nem ezélatosan, hanem szintén csak hozzá nem értés folytán — éveken át bukdaesol hamis mérlegekkel az üzleti világ előtt?

Valóban, volt már olyan idő, amidőn ez a kis iparvállalat nemcsak a bukás szélén állott, hanem már úgy alakultak viszonyai, hogy csaknem a büntető törvénykönyvvel jutott összeütközésbe. És ennek éveivel ezelőtt a társaság közgyűlésén a részvényesek egyike nyíltan is adott kifejezést.

Azóta az állapotok lényegesen megváltoztak. Az az igazgatóság, amelynek terhére a felpanaszolt sok mulasztás felmerült, elhagyta helyét. Az új igazgatóság és fel-

sege." A fiatal ember elhallgatott. A másik egyet szippantott a szivarján.

— Itt nincs ok se tanácskérésre, se tanácskodásra. Be van fejezve. Egyszerűen ismerősei vagytok egymásnak, mint azelőtt. Punktum.

— Igen, ha csak addig volna. Én is ezt mondtam magamnak akkor. Hanem más történt. Nem tudok megszabadulni a képétől. Hogy egyszer igazán megszeretem, szeretem most már örökké a hibáival, sőt ha volnának, még a vétkeivel is. Most tanácsolj.

— Hm. Nehéz dolog. Próbáld meg még egyszer. Az az ok, ami miatt visszautasított, nem eléggé plauzibilis. Azt mondd, kaczer. Hátha csak színészkedés volt? Próbáld meg újra.

A szalonból ének hallatszott. Vanda hangja volt.

Végig mentem az ormódi temetőn,
Elvesztetem piros bársony keszkenőm,
Piros bársony keszkenőmet nem bánom,
Csak a régi, csak a régi szeretőmet sajnálom.

— Te ez nekem szól, — kiáltott Hauser Feri hirtelen felugorva. — Nézz ide. És a belső zsebéből egy gondosan összehajtogatott kis vörös nyakkendőt húzott ki.

— Próbáld meg még egyszer — felelt az idősebbik teljes szilárdsággal.

Bementek ők is a szalonba. A leány

felhagyott az énekekkel, de tovább zongorázott. A fiatal ember rákönyökölt a zongorára és nézte. Vanda érezte a tekintetét, de nem merte felvenni a szemét. Egyszer csak megszólalt Feri:

— Ismeri azt a német diáknótát „Das Mädchen das ich liebe, wird niemals meine Frau?“

— Igen. De ez nem tragikus egy csöppet sem. Most már fölmert nézni, találkozott tekintetük. Tán egy kicsit sokat tartott a pillantás. Hirtelen felnevetett, aztán pajzánkodva mondta: „Weine, weine, weine nicht, Ich werde dich lieben, aber heirathen nicht.“

— Rám olvasta?

A leány felugrott, ránézett a fiatal emberre és gyorsan bement a dohányszóba. Az megértette és követte. Betette maga után az ajtót.

— Jobb lesz — szólt Vanda — ha most mindjárt tisztába jövünk egymással. Előbb-utóbb ugyanis egyedül maradunk és maga talán . . . talán akar valamit mondani.

— Figyeljen Vanda! Élni fogok az alkalommal . . .

— Valahogy vissza ne éljen vele.

— Nem, azt nem tehetem. Hiszen maga annyira fölöttem van, annyira a hatalmában vagyok, hogy még ha akarnám sem élhetnék vissza a helyzettel.

— Nos, hát mit akar mondani?

— Csak azt, amit már egyszer mondtam. Legyen a feleségem.

— En már feleltem erre egyszer.

— Kérem, ne ujrázza meg. Egy kis változatosság jót tenne.

— Ne tréfálkozzunk. Ez komoly dolog. Maga akkor azt mondta, hogy kaczer vagyok.

— Most is hiszem.

— És mégis megkéri a kezemet?

— Meg. Szeretem magát Vanda! Látom a hibáit, de szeretem azokat is. Élek, halok magáért. Nem tudok lemondani önről.

— Én nem merném állítani, hogy szeretem. Jó barátok talán lehetünk, de ha megjelennek esetleg az az ember, akit szeretni tudok, akkor . . . el van készülve erre az eshetőségre is?

— El mindenre!

— Hogy lehetséges ez?

— Meg vagyok róla győződve, hogy maga engem szeret.

A leány elkezdett csendesen sirni. A férfi megfogta a kezét, odavonta ajkaihoz. Aztán gyöngéden átölelte.

És Vanda sirva sugta:

— Talán igaza van.

Pedig tudta, hogy nincs igaza. Egy másikat szeretett régóta. De annak a másíknak ő nem kellett.

Omikron.

ügyelbizottság nemes ambícióval és a legnagyobb lelkiismeretességgel fogott a társaság ügyeinek rendezéséhez. Megtettek minden lehetőt, hogy ezen régi iparvállalatot az életnek megmentsék. Minthogy pedig terveik megvalósítása elsősorban a helyes vezetés megteremtésétől függött, az ügyvezető-igazgatói állás betöltése körül a legnagyobb körültekintéssel jártak el. Jól tudták, hogy a vállalat sikere nem is annyira rajtuk, mint a szakszerű és megbízható vezetésen fordul meg. Kaptak is egy embert, de nem azt, akit kerestek. Egy ideig úgy, a hogy elvezette a társaság ügyeit. Voltak jó esztendőik, amikor dividendára is jutott, de voltak olyanok is, a midőn a részvényesek nem kaptak semmit. Ez azonban még nem lett volna oly nagy hiba. A társaságot inkább azon oldalról fenyegette a katasztrófa, hogy a vezetés ismét csak teljesen megbizhatatlannak bizonyult.

A társaság ismét be volt csapva, mint már annyiszor. Saját kárán okulva még nagyobb körültekintéssel indult meg az új ügyvezető-igazgató kiszemelése. Ujra pályázatot irt ki, informáltatta magát minden oldalról. A legnagyobb rigorositással bírálta el a beérkezett pályázati kérvényeket. Kereste, hogy a szakszerű ismereteken kívül kibenn vannak meg a személyi megbízhatóság legnagyobb garanciái. Végre vagy 40 pályázó közül akadt egy, akinek kérvénye a legszebb bizonyítványokkal volt felszerelve. Valósággal megkönnyebbülten lélegzett fel, midőn azt hitte, hogy megtalálta azt, akit oly soká nélkülözött. Es hogy teljesen tárgyilagosak legyünk kritikánkban, az új igazgató mintha be is vált volna. A társaság könyveit rendbe hozta, mérlegét rendezte és helyes alapokra fektette. A kétes követeléseket kirosztálta. És ma már a társaság fejlődése olyan irányban halad, hogy teljes reményünk van arra, hogy a raktáron levő sok régi áru idővel valószínűleg értékeiben fog a társaság mérlegében szerepelni.

A tetszetős alkotások sorát, amelyek közt ugyan néha észrevehető volt egy kis porhintés és szemfényvesztés is, mindenki a legnagyobb örömmel fogadta. A bizalom egyre nőtt s már-már úgy látszott, hogy határnélküli, amidőn egész váratlanul lecsapott a bomba. Beigazolást nyert, hogy nem mind arany, ami fénylik.

Elhallgatjuk, hogy az igazgatóság kijózanodását micsoda körülmény okozta. Csak konstatáljuk azt, hogy az elégezett nagy bizalom a legszűkebb határok közé szorult vissza.

A választás tehát most sem felelt meg a hozzá fűzött reményeknek. Ezért azonban az igazgatóságot nem hibáztatjuk. Kétségtelen, hogy ők a legnagyobb körültekintéssel jártak el. Tévedni emberi dolog. Inkább azokat hibáztatnók, akik nem voltak elég óvatosak és lelkiismeretesek az információk beszoigáltatása körül. Hiába az emberek nem szeretnek rossz bizonyítványt, vagy információt adni. Sőt éppen akkor, ha valakitől szabadulni kívánnak, járnak el indokolatlan nagylelkűséggel.

Szándékosan hallgattunk el minden közelebbi vonatkozást. Sem helyet, sem személyeket nem nevezünk, de az ügyet evidenciában tartjuk. Alkalmunk lesz vele a legközelebbi közgyűlésen kimerítően foglalkozni. Ha ugyan addig tárgyalanná nem válik, ha — akiről szó van, — addig meggondolja magát és tovább áll, mint a mesebeli szegény flótás, akiről azt halljuk, hogy kód előtte, kód utána . . .

A bizalomnak tehát fuces — így mindennek fuces, azért mi is az utóbbit ajánljuk.

Egy részvényes.

Esti level.

(A „Bársi Hirlap” szerkesztőségéhez.)

Szerető szívvel emlékeztetek meg rólam, engedjétek meg, hogy hasonló érzelmeiktől áthatva feleljek. Nem bucsuzni akarok tőletek, nem akarok végleges istenhözadót mondani, egy-két szót váltani, csevegni — a célom. Nehéz a feladat, mert

távol vagytok tőlem; könnyű, mert közel: a szívembe vagytok zárva. A földrajzi távolságot legyőzi a szív, a gondolat együttérzése, egy gondolaté, egy érzelmé: a hazaszereteté. A széles magyar haza, a nagy Magyarország, a nemzeti állam, a „harminez millió magyar” fogalma, testet öltendő fenkölt igéje hozott, tartott össze, tart együvé, őriz meg mindörökké a felséges és mindörökké való Uristen kegyelméből és jóakaratából minket.

A magyarok Istene, Attila Hadurja, minden dicső őseinknek igaz Glóriája, Mátyásunk hatalma, fénye, mohácsi vészünk bús, szomorú vége, Rákóczy, Kossuthunk számkivetése legyen a mi várunk, örök büszkeségünk; ne szálljon más, csak áldás a hű magyar népre.

Harczban vagyunk. Harczban állunk. Harczolnunk kell. Egyelőre csak tollal. Ebben a tollharczban kell, hogy résztvegyen minden hazafi, minden igaz magyar. Tehát résztvettem és résztveszek én is: igazán, szókimondóan, egyenesen. Igazán, szókimondóan és egyenesen azért, mert az, hogy magyarnak születtem — erre kötelez. S ti mégis dicsértek, mondjátok, maradjak továbbra is ilyen: „Légy ami voltál!” Nagyon szép, de nem hizelgő rám nézve. Én sokkal jobbnak vélném, ha Aranyosmaróthon igen sok egy pár embernek azt mondanátok: ne légy az ami voltál!

Mondjátok ezt különösen az államhivatalnokoknak és a köztisztviselőknél. Azt írjátok, hogy „legnagyobb hibája közéletünknek az államhivatalnokok legnagyobb részének szolgálai féltékenysége.”

Nem hiszem, nem értem ezt a kijelentést. Az államhivatalnok fél. Az államhivatalnok reszket. Miért, nem tudom. Nem tudom, de hallom; reszket, mert meggondolatlan (?) pillanatban állásának erkölcsi súlyával az igaz ügy védelmére kelt, remeg, mert a neki kenyeret adó haza érdekében mert felszólalni, családját a nyomortól félti, mert leszólva császárt, Gotterhaltét és kétfejú sást, a magyar Hymnusz, a magyar ezimer, a magyar király dicsőítésébe mert kezdeni . . . Ne beszéljünk! Risum teneatis amici!

Komikum, szégyen, gyalázat, hogy azt lehet írni, azt lehet hirdetni: „Talán semmi sem ártott máig annyira beteg közéletünknek többet, mint az, hogy nem voltak független érzelműek az államhatalom vidéki kirendeltjei.”

Hát kérdézem tőletek, baráti szívből fakadó igaz szeretettel, mit gondoltok ti? Tényleg, és komolyan hiszitek, véltitek, hogy nem független érzelműek az államhatalom vidéki kirendeltjei?

Hiszitek-e, feltételezitek-e, hogy az állami hivatalnokok között akad olyan semmiházi rongy alak, olyan kipusztítani való kapezabetyár, olyan hazátlan bitang, aki ma, — mikor 38 évi rendszeres csalása és előre kiszámított s fényesen komisz módszerrel keresztülvitt ámitása immár nyilvánvalóvá vált, — még mindig nem volna független érzelmű?! Gondoljátok-e, merítetek-e elképzelni, hogy a vezérek visszataszító fogadtatásán örvendeni tudna-e hazafi?

Mondjátok, írjátok: „Légy ami voltál. Független érzelmű, igaz magyar. Szókimondó, egyenes, nyíltszívű!”

Nem értem. Hát nálunk ezt már külön mondani kell?! Talán csak nem akarok sértegetni! Avagy talán még mindig van nálatok oly büzlő alak, ki talán nem tart a koalícióval, — pardon: a nemzettel?

Mert ma már tulajdonképpen nincs koalíció. Ma már csak nemzet van; no meg hazátlan bitangok. De talán nincs Maróthon hazátlan bitang, remélem nincs ott oly kloaka termék, mely poshadtt hullaszagával megfertőzné a levegőt.

Kérlek, értesítsetek: ott van-e még a szabadelvűpárti Hegedüs Mór? Ha igen:*) Pfüj! Inkább belügyministeri köpöcsészét kérek . . .

ifj. Gonda Béla.

*) Sajnos, még itt van, sőt mikor az ellenzéki vezérek fogadtatásáról értesült, elégedetten dörzsölte kezét, mondván, hogy mégis csak az ő politikája érvényesül.

Szerk.

Krónika.

Bírálat.

Mult heti számunkban helybeli és illetve megyei társadalmunknak két oly tagjáról emlékeztünk meg, akiket mindenkép példakép volt kötelességünk kiemelni. Ez a mi tárgyilagoss birálatunk saját czikkünkről. De persze, ez sok kapacitást nom érdekel. Helyes. Azért is szabtuk oly rövidre. Am bizonynyal jobban érdeklő önöket t. uraim a saját birálatuk. Teljék benne örömük. Tartsunk rendet. Azt állítják önök, hogy aki kötelességet teljesített, az még nem szerzett érdemet. A legkevésbé helyes, okos, vagy tudom is én minek nevezik önök, talán még nem esztétikusnak is, dicséretesen emlékezni meg róluk. Karácsonyról azt vitatják önök, hogy csak kötelességét teljesítette ez ideig, hogy ennél többet még nem tett. Mire való hát részünkről az a nagy hang . . . De bizony Isten, nem tartóztathatjuk magunkat, felül kell bírálunk önöket. Határozottan nincs igazuk. Sőt tudva és szándékosan elferdítik az igazságot. Az életet úgy látszik önök egyáltalában nem ismerik, vagy naivak hozzá, vagy tulsok nem jó indulattal vannak embertársaink iránt eltelve. Aki kötelességét teljesíti, tudja és akarja teljesíteni, az uraim, önök felett jóval, de nagyon jóval felülemelkedett. Mert, ha szabad kérem százalékokban becsülni, bátran kimondhatom, hogy önöknek 1/1000 százaléka sem teljesíti kötelességét és még ennél is sokkal kevesebb akad soraikban olyan, aki legalább akarná és még sokkal kevesebb, aki tudná, nem ehhez nem csak az a nagyon is ritka jellem kell, hanem egy kevés ész is, ami szintén nem minden utcasarkon terem. Igenis, megmaradunk sarktételünk mellett és ha az ellenkezőt tudná akármelyikük is bebizonyítani, a világnak nem volna nagyobb embere nálánál. Sokat lehetne ugyan erről még írni, de hát nem itt van ennek a helye, mert hiszen itt inkább csak egy általánosságban szoktunk beszélgetni. S aztán önök még azt is megkockáztatták birálatukban, hogy voltaképp Andrásyra, vagy legalább bírótársaira nézve sértés, ha pártatlanságát kiemelik. Ohó, ezt visszautasítjuk. Nyilvánvaló rosszakarat beszélhet ilyet. A világon legnehezebb feladata a bírónak van. Mert ember a szó legelvontabb értelmében ideálisan nem is képes pártatlan lenni. A bírői pártatlanságnak fokozata van. Minél inkább törekszik a bíró pártatlan lenni és minél inkább sikerül neki, annál tökéletesebb bíró. Mi Andrásy kir. törvényszéki elnökben ezt a fokozatot emeltük ki. Ebben csak rosszakarat vélhet személyes sértést akár Andrásy egyéniségét, akár bírótársai egyéniségét illetőleg. Különbben minden birálat jogosult. Tehát a mi felülbirálatunk is. Ezért k. barátom, aki nem a saját nézetedet, de idegenekét közölted velem, ne haragudj reánk. Annál kevésbé lehet rá okod, mert őszintén bevallva, mi csak hállával tartozunk neked, hogy alkalmunk lett e témával foglalkozni.

Jomkippur.

Tizedikén lesz a zsidók Jomkippurja. Az u. n. hosszúnapp. Az ó-testamentum szerint ez a nap az engesztelés napja. Abraham, Izsák és Jákob Istene ezért azt rendelte a bibliai ősök utódainak, hogy e napon mindenki bocsásson meg társának; mert ő is csak akkor bocsáthat meg, vagy bocsát meg. A jomkippur csak akkor jomkippur, ha ember és ember egymásra haragot nem tart. A körülményekhez képest elég szép, elég nemes hitelv volna ez. Hja, de a Blau Kóbi mindég kételkedik. Mert Blau Kóbi zsidó. Pardon! ez kevés. Blau Kóbi több, — nem, kevesebb ennél. Blau Kóbi az aranyosmaróthi hauptfaulé (ne keressen senki helyesirási hibát) zsidók közé tartozik. Blau Kóbi?! Kérem Blau Kóbihoz képest Eisenberg Károly, Szilányi Lajos és egyéb vörös zsidóhoz ozimzett merkantil társaság subix, pedig gyűlölni, bosszút lihegni ezek is tudnak egy kicsit, a sivatag hiénája elszégyelhetné magát mellet-

tük. Szóval Jomkippur lehet a holdban, lehet a vadon rengőtegben, lehet a sivatag fenevadjai között, lehet a patkányok, lehet a férgek között, lehet itt, lehet ott, de nem lehet az aranyosmaróthi zsidó „Representanz” nemes lovagjai szívében, akiket csak egy gondolat bánt: mért nem tudják ők megfojtani Schlesinger Jakabot, a rabbihelyettest, akire tisztességes ember ajka a „nem derék”, „nem tisztességes”, „nem jóra való” jelzöt bűnnek tartaná ki-ejteni. De persze Eisenberg és társainak igazának kell lenni. Téved uram. Ön meg fog pukkadni és még sem lesz igaza. Egyébként Jomkippur közeledvén, nem kívánjuk, hogy megpukkadják. Azt kívánjuk, hogy tartsa meg Jomkippur ünnepét, mely nem zsidó ünnep, hanem a „szeretet” ünnepe.

Helyi elifotografikák.

A rendszer halála.

Petőfi „Az apostol” című eposza nyomán írta K. E.

Mottó: „Sötét a város, ráfeküdt az éj,
Más tájakon kalandoz a hold
S a csillagok behunyták
Aranysemeiket”

„Piszok és szemét” volt itt a rendszer;
„Valami rothadt Dániában.”
Pedig volt közöttünk lord Spenzer,
Akár csak a ködös Angliában.
Ma itt jelent meg,
Holnap ismét másutt;
Ma szónokolt itt,
Holnap fűgét árult!
Sok bizottság tagja volt ő, többnek az el-
nöke,
Alelnöke, „totum fac”-ja s többnek a véd-
nöke,

Hű mameluk volt e mellett,
Tiszarendszernek kereke.
Fogashenger volt, ha kellett . . .
. . . És olykor: mélyítő eke,
„Mélyen szántott az ekéje,
Sok volt a vágott dohánya”;
Szép volt a cifra mentéje,
Szörnyű nagy; a tudománya!
Sok a bűne: heverészett
Bács, Torontál, Baranyában;
Szemetet, piszkott itt is tenyésztett:
A maróthi „Fertő” poesolyában.
Kossuth Apánk képmását hevertette a pad-
lason,
A muzeumba letétette aztán: „ráadásul.”
A „hegedüs” hegedült néki mélabús nó-
tákat,
A collegája „secundált” is, czimbalmom
kísérte.
A „nagybögös” bömbölve verte hozzá a
taktust.
Igy verik, így ütök az ellenzéki „burkust.”

* * *
A maróthi nagytemplomnak
Hej! — nagy a nagyharangja!
A haragnak mértföldekre
Hallatszik a hangja.
Kong-bong, dörög a vén robotos
Szép bariton hangja . . . s mellette
Elvész a füllemüle dala.
Ki hallgatna szerény fűzfásipot? . . .
Hajrá! . . . szól szivrepesztőn a duda:
. . . „Nevem Szilveszter . . . nincs
apám s anyám

Nem is volt, úgy találtak engem,
És hazamennem többé nem szabad;
A szomszédasszony azt ígerte:
Ha visszamék, a csatornába dob . . .
. . . Oh! a piszkos csatorna volt fészke,
Oda többé nem kívánok menni!
Inkább üvöltök velük egy rekeszben
Ha már nem lehet másképen „elmenni.”
A fő az, hogy maradhassak én,
És felsóhajt halkan, epedőn:
— Nektár illat terjeng a légben,
Ambróziát oszt'nak az égben!
Fiam, János, vigyázz a koncra,
A fizeket tedd fel a polezra!
„Ennyit darált a vén malom
Egy lélegzés alatt;
Itt a mogorva ur
Szóhoz jutott s szólt:
Elég már a komédiából!”
Következik a tragédia:
Penzióba utazunk barátom.

„Jaj! a végemet közelegni látom.”
Sóhajt fel merengőn a hű kebel:
„Oh! segíts princípálisom, Bebel!”
De a princípális üdül Abáziában
És nem segíti ki őt kínos, nagy bajában . . .
„Türt elszántan, miként egy férfiú,
Kiben magas lélek lakik.”
„S mi végre türt, miért el nem hagyá
Kínos helyét, mint gyakran volt eszében?
Ha tudnátok, miért maradt?”
. . . Mert nagyon izlett a falat!
„Rang, dícsfény, gázsi és a husosfazék,
Melyben kedvemre lakmározék,
Oda minden, minden elveszett,
Semmi konc, sem „ezüstkereszt” . . .
De fakereszt, Oh! az bőven kijutott.
Ki hitte volna még egy év előtt? . . .
Temetési ének hangzik,
Gyászos temetési ének.
Temetőbe, nyugalomba,
Oh, jaj! vajjon kit kísérnek?
Mehalt a mamelukrendszer,
Mehalt igazán az egyszerű!
(Csendes részvét és koszorúk mellőzése kéretik!)

H i r e k.

Öfelsége nevenapja. Október 4-én ünnepeltük Öfelsége a király nevenapját. Jól esett tapasztalnunk, hogy városunk összes középületeire kitűzték az ünnepet jelző nemzeti lobogót. A magyar nemzet királyához szeretettel ragaszkodik. A király személyét a közélet bármily nehéz idejében is illő és hagyományos tisztelettel kell megkülönböztetni. Egyébként a helybeli róm. kath. templomban ünnepi misét tartottak ez alkalommal, melynél az összes közhivatalok képviselve voltak.

Kinevezés. Öfelsége esebi Pogány Virgil lévai kir. járásbíró a VII. rangosztályba sorozott járásbírónak nevezte ki.

Személyi hir. Kovách Sebestyén Lajos kir. ügyész szabadságáról visszaérkezvén, hivatala vezetését átvette.

Halálozások. Szirányi Sándor földbirtokos folyó hó 1-én meghalt, 3-án volt a temetése. Az elhunytban Simonyi Béla alispán és Mailáth István főjegyző apókat gyászolják. — Závodszy Jenő, Závodszy István helybeli járásbírói irodakezelő fia mult hó 25-én halt meg.

Egyházmegyei hir. Ochaba Pál segédlelkész Verebelyről Pudmericzre, — Csérvénka Kálnán segédlelkész pedig Dunaszentpálról Verebelyre helyeztette át.

Alispáni kinevezés. Simonyi Béla alispán Dományi Idát, Dományi Elek nyug. törvényszéki irodaigazgató leányát a vármegye írógépéhez kezelőnek nevezte ki.

Főispáni kinevezés. A vármegye főispánja Kazy Károly budapesti lakost, végzett joghallgatót tb. szolgabírónak nevezte ki. E szokatlan kinevezés kínos feltűnést keltett vármegyénkben, mert arra nem igen tudunk példát, hogy az államvizsga hiányában valakit egyszerre tb. szolgabírónak nevezzenek ki. De jelen esetben annál is inkább kifogás alá esik, mert halomlásunk szerint mások is pályáztak, még pedig kvalifikációval — és ezek ugy látszik — a kegyelt kedvéért kénytelenek voltak visszalépni. Nem tudjuk, mi igaz ebből, de igaz, hogy erről suttoznak illetékes körökben.

Uj anyakönyvvezető. A m. kir. belügyminister Barsvármegyében az óbarsi anyakönyvi kerületbe Fábján János segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasság-kötésnél való közreműködéssel is megbizta.

Törvényhatósági közgyűlés. Mult hó 28-án rendes évnegyedes közgyűlést tartott Barsvármegye törvényhatósági bizottsága. Az összes tárgyalás alá került ügyek egyhangulag lettek eldöntve és vitát csupán a Neumann Rafael budapesti ügyvéd nyitra-lévai vasut hozzájárulási indítványa idézett elő. A törvény-

hatóság alig 4 szavazat többséggel ugy határozott, hogy a kért segílyt nem adja meg a vármegye. Ezen vasuti ügyben mi már kifejtettük álláspontunkat, a körülmények azóta egyáltalában nem változtak s hisszük, hogy a leszavazottak ezidőszert megnyugodnak a törvényhatóság többségének határozatában.

Szüret. Megkezdődött az idej szüret Aranyosmaróthon is. Csakhogy nem valami vidámnak ígérkezik. Fásult közöny uralja a kedélyeket. Nincs barátság, nincs rokonszenv. Az emberek önző érdekeik rabszolgái lettek. Valamikor, csak nem rég is, hej de milyen más élet volt itt. De talán jobb is így. A mult időket mindig dícsérni szokás, a jelent pedig kárhozzatni. Ugy lehet nem is oly rosszak az emberek, talán még jobbak is, mint hajdanában voltak. Inkább legyenek önzők, mintsem ledér korhelykedésben teljék örömük. Szóval rendben van minden. Annál is inkább, mert Istennek hála, jó a szüreti termés.

Változás a hajóalmi rendtartásban. Az új hajóalmok felállítására és más törvényhatósági helyekre való áthelyezésénél megtartatni szokott helyszini szemle alkalmával a földmívelésügyi ministerium újabb rendelete szerint a hajóalmi szakértő eljárása külön fizetendő. Eddig ezen szemlén a hajóalmi társaság részéről kiküldött szakértő eljárása díjmentes volt, de miután a hajóalmi társaságok az általuk kiküldött szakértő költségét nem hajlandók többé fizetni, a ministerium elrendelte a szakközeg költségeinek megtérítését.

A fegyver árusítása. Az utolsó időben a vidéki rendőrhatalóságok, támaszkodva holmi vármegyei szabályrendeletekre, a kereskedőknek vagy megtiltják a fegyver és revolver árusítást, vagy pedig nagyon megnehezítik. A belügyministerium ezzel szemben a „Magyar Kereskedők Lapja” jelentése szerint — arról értesítette az érdekelteket, hogy a fegyver és revolver árusítása semmiféle szabályrendeletre nincs köteve és a vaskereskedők a fegyvert és revolvért ugy mint más vásárcikket, szabadon árusíthatják.

Ifjuságunk mozgalma. A fővárosi ifjak nemes példája, melyet a nemzeti mozgalom érdekében tanusítanak, a vidéki ifjakat is követésre serkenti. Aranyosmaróth ifjusága is im részt akar venni a nemzeti mozgalomban, melynek célja az, hogy a nemzet minden alkalommal állást foglaljon a koalizált parlamenti pártok programja mellett, mert egyedül ez a program jogosult hazánk jövő fejlődésének alapjait biztosítani. Október 6-án az aranyosmaróthi ifjuság ünnepélyes felvonulást rendez és ez ünnepély fényét emelendő városunk egész polgárságával fog egyesülni. Üdvözljük ifjuságunkat hazafias felbuzdulásért. Üdvözljük polgárságunkat is, mert az ő jelenlétük, az ő támogatásuk azt bizonyítja, hogy nem szalmaláng a nemzeti felbuzdulás.

Aradi Kossuth Lajos-szobor-bizottság. A következő felhívás közlésére szólítottunk fel: „Városunkban megtartott kongresszus emlékének megörökítésére, Kossak J. fényképész ur a megjelentekről főlvetelt eszközölt s hogy ez is, az ez alkalommal manifestált és az újságírás jövőjére nagy jelentőségű s korszakot alkotó eseménynyel összhangzó legyen, fáradozásának gyümölcsét szeretett hazánk legelső és legnagyobb újságírójának, a szabadsajtó megteremtőjének, Kossuth Lajos itt emelendő szobrának költségeire ajánlotta fel. Midőn ezt hírül adjuk, kérjük, hogy e csoportkép megrendelésével, melynek ára csomagolással együtt 5 korona, itt időzésének, hivatásukban új és jobb irány bekövetkezésének és megdicsőült halhatatlan elődjük itt emelendő szobrára hozott áldozatának hármasm emléket megszerezni sziveskedjék.” Adakozzunk e hazafias célra.

A polgári kör estélye. Az aranyosmaróthi polgári olvasókör Szent Mihály napja alkalmából sikerült társasvacsorát rendezett, melyen sok szép felköszöntő hangzott el.

Vadászok figyelmébe. Több ízben előfordul, hogy a vadászembert egynémely gazda nem a legszívesebben fogadja, amikor az a földjére lép, sőt némelyik még az erőszakosságtól sem riad vissza. Ilyen esettel szemben jó tudni a m. kir. belügy-ministernek 1887. évi 3351. számú döntését, mely szerint ha a vadászt valaki vadászata közben szóval megtámadta, ezért az illetőt az 1883. évi XX. t.-cz. 28. §-ába ütköző kihágásért fel lehet jelenteni. Ez alapon a belügyminister egy konkrét esetben a bepanaszoltat megbírságolta.

Az ügyvédi kamara köréből. A pozsonyi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Sumichrást Antal volt pozsonyi, előbb vágbesztercei ügyvéd Trencsénben és Dr. Rosenberger Hugó volt trencsénbaáni ügyvéd Nagytapolcsányba tette át székhelyét.

Törvénykezés.

A választás bünpöre.

Már mult számunkban is közöltük, hogy a választásokból kifolyólag a valkócai ellenzéki szavazók és az ok nélkül kivézényelt csendőrök között összetűzés volt, minek következtében Springenszeisz és Bolyosi csendőrök súlyos sérüléseket szenvedtek. A 3 napig tartó főtárgyalást Andrassy Sándor törvényszéki elnök vezette, szavazó bírák voltak Lukács György és Dr. Zsámbokréthy Tivadar, jegyzőkönyvvezető Moesz Géza. A vádat Leyrer László kir. alügyész, a védelmet — mind a 12 vádlott részéről — Dr. Török Mór ügyvéd képviselte. A törvényszék vádlottak közül négyet felmentett, a többi vádlottak közül egyet, a kiról megállapította a bíróság, hogy ő szurta meg vasvillával Springenszeisz csendőrt,

a 91. §. alkalmazása mellett 9 havi fogházra, négy vádlottat a 92. §. felhívásával 5 havi és hármát 3 havi fogházra ítélte. Az ítélet ellen a felek felebbezést jelentettek be.

Elvi jelentőségű határozatok.

A jogosított engedély nélkül való halászás, tekintet nélkül a sikerre, már magával a halászás cselekményével fejeztetik be. Az, hogy a vádlott a varsának a vizből való kivételében meggátoltatott s a varsába futott halakat így el nem vihette, nem kísérlet, hanem befejezett kihágás. (Földmivelésügyi minister 42297/1905.)

A szegényjogon folytatott perben a bélyegmentesség a felség-folyamodványokra is kiterjed. (Közigazgatási bíróság 4333/1904.)

Az ipartestületek illeték egyenérték alá eső jogi személy. (Közigazgatási bíróság 7500/1904.)

Üzleti adókvetésnél a behajthatatlan követelés az adóalapból akkor is levonásba hozandó, ha a közgyűlés jóváhagyásával a tartalékalapból fedeztetik. (Közigazgatási bíróság 14109/1904.)

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad felvilágosítást a tudakozódnak, csak névtelen levelekre nem válaszol.)

Béla. A lövészerszámot küld vissza, — minek neked ott.

Érdeklődő. Tudjuk, hogy általános érdeklődésnek örvend a téma. Eszünkbe jut az a régi adoma, mikor a hirtelen meggazdagodott zsidó fiát elküldte jó német szót tanulni s a gyerek bizony nem tanult meg jól németül, ellenben az egész falu járgon nyelvet tanult meg tőle. Ezzel is így vagyunk. Nem hogy lekerülne a napirendről, de sőt már olyanok is törődnek vele, akiknek pedig semmi közük hozzá.

K. L. Elfizetése már mult hó 15-én lejárt. — Czikkét legközelebb hozzuk.

Aranyosmarót pályaudvaron a legjobb minőségű kőszén kapható.

4065
1905

Arverési hirdetmény.

Az aranyosmaróti kir. törvényszék mint tkvi hatóság közzé teszi, hogy bagotai Lengyel Aurél végrehajtónak Messzina Imre végrehajtást szenvedő elleni 39 korona 24 fillér végrehajtási díj és a már eddig 4 korona 80 fillérben úgy jelenleg 14 koronában megállapított valamint a még felmerülő végrehajtási költségei kielégítése végett a következő ingatlanok u. m.: Messzina Imrénék ezen kir. törvényszék területéhez tartozó Cserenye községbeli 235 sz. tjkvben A I 1-4 6-14 ssz alatt foglalt 374 korona becsértékű egész birtoktestre, az u o 298 sz tjkvben A I 1 ssz alatt foglalt 320 korona becsértékű házbani 1/4 közös tulajdoni jutalékára és az 1881. LX t.-cz. 156 §-a alapján Mlatko Máténé szül Messzina Mária (Prsztok) József, Messzina István, Messzina Imre és Messzina Józsefnek (Márton fia) az u o 18 sz tjkvben A I 2 3 ssz alatt foglalt 30 korona becsértékű egész birtoktestekre a végrehajtási árverést elrendeli és annak Cserenyén a község házánál a végrehajtató fel képviselője közbenjöttével leendő foganatosítására határnapul 1905 évi október hó 26-ik napjának d. e. 9 órája tüzetik ki azzal, hogy az ingatlanok a kikiáltási áron is eladatnak.

Kikiáltási ár a fentebb külön-külön kitett becsérték. Bánatpénzként kötelesek a vevők a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes papírban letenni. A vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az 1-ső részletet az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 30 nap, a 2-ik részletet 60 nap, a 3-ik részletet 90 nap alatt kifizetni. Az árverési feltételek előbbi pontjai, a hivatalos órák alatt ennél a telekkönyvi hatóságnál és Cserenye község bírójánál is megtekinthetők.

Aranyosmaróti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1905. évi augusztus hó 16-án.

Valkovits István kir. tszéki bíró.

DÓCZI KÖNYVNYOMDA

(Tulajdonos: NÉMETI ÁRMIN.)

Mindennemű könyvnyomdai munkák a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig elkészítésre jutányos árak mellett elvállaltatnak. ❁ ❁ ❁ ❁ ❁

A t. megrendelők meghívására megbizottamat készséggel bocsájtom rendelkezésre. =====

Vidéki megrendelések =====
postafordultával.
=====

PAPIRRAKTÁR:

A nevesebb hazai és külföldi papirgyárak dus választéku raktára. ❁ ❁ ❁ ❁ ❁

Levélpapír különlegesség.
=====

Központi előfizetési iroda az összes bel- és külföldi hírlapok és folyóiratok megrendelésére.
=====

Teljes irodai berendezések.
=====

ALAPITTATOTT:
1880.

ARANYOSMARÓTH.

ALAPITTATOTT:
1880.